

תוכן עניינים

2..... טיוטת תקנות

2..... א. שם התקנות המוצעות

2..... ב. מטרת התקנות המוצעות והצורך בהן

3..... ג. להלן נוסח טיוטת התקנות המוצעות:

3..... טיוטת תקנות לעידוד תעשייה עתירת ידע (הוראת שעה), התשפ"ו-2026

3..... 1. הגדרות

3..... 2. זיכוי חלף ניכוי

4..... 3. אי קיום תנאי

4..... 4. חישוב רווח ההון במכירת מניות חברה מזכה

4..... 5. אי התרת ניכוי או הפחתה אחרים

4..... 6. קבלת הזיכוי כמענק

5..... 7. תחולה

5..... דברי הסבר

טיוטת תקנות

א. שם התקנות המוצעות

תקנות לעידוד תעשייה עתירת ידע (הוראת שעה), התשפ"ו-2026

ב. מטרת התקנות המוצעות והצורך בהן

סעיף 5 לחוק לעידוד תעשייה עתירת ידע (הוראת שעה), התשפ"ג-2023 (להלן – החוק), מעגן הטבת מס ייחודית שעניינה התרת ניכוי בשל השקעה מזכה ברכישת אמצעי שליטה בחברה טכנולוגית ("חברה מזכה"). כפי שפורט בדברי ההסבר להצעת החוק, הסעיף מאפשר התרת השקעה במניות כהוצאה לצורכי מס, לחברה טכנולוגית אשר רוכשת שליטה בחברה טכנולוגית אחרת - זרה או מקומית. ככלל, לפי דיני המס, השקעה במניות אינה ניתנת לניכוי, ותבוא לידי ביטוי לצורכי מס רק בעת מכירת המניות, בדרך של הקטנת רווח ההון שעליו משולם מס. על פי סעיף 5 האמור, בשונה מהכלל הרגיל, ברכישה העומדת בתנאים המפורטים בסעיף, יהיה ניתן לנכות את עלות הרכישה בשיעורים שנתיים שווים, במשך 5 שנות מס לאחר השגת השליטה, כנגד הכנסתה הטכנולוגית של החברה הרוכשת. מאחר שתיקון זה מאפשר הטבת מס בהיקף משמעותי למספר לא גדול של עסקאות, נקבע בסעיף כי ההטבה מותנית בכמה תנאים, שמגדילים את הסיכוי לכך שתתקבל תועלת משקית המצדיקה את מתן ההטבה. ההסדר שבסעיף נועד ליצור תנאים שיתמרצו את הצמחתן וביסוסן של חברות עתירות ידע גדולות במשק.

עם זאת, מאז חקיקת החוק חלו תמורות משמעותיות בכללי המס הבין-לאומיים. אימוץ כללי ה-Pillar 2 של OECD, ובפרט מנגנון ה-GloBE המבקש להחיל מס חברות מינימלי גלובלי, יצר מעבר לעידוד תועלות משקיות באמצעות תמריצים מבוססי הוצאות והשקעה. מאחר שתמריץ הרכישה בסעיף 5 בחוק ניתן בדרך של ניכוי לצורכי מס אשר מפחית את בסיס המס, הוא עלול להפחית את שיעור המס האפקטיבי (ETR) של הקבוצה הרב-לאומית בישראל, כך שהטבת המס הישראלית פחות אפקטיבית כתמריץ כלכלי שהמחוקק הישראלי ביקש להעניק.

כמענה למציאות זו, ובמסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת התקציב 2026), התשפ"ו-2026, נחקק סעיף 11 לחוק לעידוד ולתמרוץ מחקר ופיתוח, התשפ"ו-2026 (להלן – חוק חלו"ם). סעיף זה, תיקן את החוק והעניק לשר האוצר סמכות להתקין תקנות הממירות את הטבת הניכוי בזיכוי ממס שייחשב כ"זיכוי כשיר" (Qualified Refundable Tax Credit - QRTC).

התקנות המוצעות מממשות את ההסמכה האמורה וקובעות מנגנון בחירה המאפשר לחברה רוכשת להמיר את הניכוי המותר לפי סעיף 5 לחוק בזיכוי ממס. גובה הזיכוי מחושב באמצעות הכפלת הניכוי שהיה אמור להתקבל לפי סעיף 5 לחוק ב"שיעור המזכה", המשקף את שיעורי המס הסטטוטוריים המופחתים החלים על הכנסה טכנולוגית. הזיכוי ניתן לניצול כנגד חבות המס, ואילו יתרת זיכוי שלא נוצלה בתוך שלוש שנים ממועד ביצוע הרכישה תוענק לחברה כמענק כספי בשנה הרביעית כמענק רכישה. ההוראות המוצעות מבטיחות שווי ערך כלכלי דומה בין הזיכוי ממס ובין הניכוי לפי סעיף 5. עם זאת, יצוין כי בכדי לעמוד בכללי ה-OECD, המנגנון מאפשר גם לחברות המצויות בהפסדים ליהנות מההטבה, וכן מקדים את קבלת ההטבה; בעוד שבמסלול הניכוי המקורי החלק החמישי של ההטבה ניתן רק בשנה החמישית, הרי שבמסלול זה כל יתרת הזיכוי, לרבות זו המשויכת לשנה החמישית, ניתנת לפדיון כמענק כבר בתום השנה הרביעית ממועד הרכישה. כל זאת, כפי שמפורט בדברי ההסבר לתקנות הספציפיות.

ג. להלן נוסח טיוטת התקנות המוצעות:

טיוטת תקנות מטעם משרד האוצר:

טיוטת תקנות לעידוד תעשייה עתירת ידע (הוראת שעה), התשפ"ו-2026

בתוקף סמכותי לפי סעיף 7 לחוק לעידוד תעשייה עתירת ידע (הוראת שעה),
התשפ"ג-2023¹ (להלן - החוק), אני מתקין תקנות אלה:

הגדרות

1. (א) בתקנות אלה:

"חברה כשירה", "קבוצה זכאית" – כהגדרתם בחוק לעידוד ולתמרוץ מחקר
ופיתוח, התשפ"ו-2026.²

"חברה כשירה זכאית" – חברה כשירה שהשתייכה לאותה קבוצה זכאית
במהלך כל שנת המס.

(ב) לכל מונח אחר בתקנות אלה תהיה המשמעות שיש לו בסעיף 5 לחוק,
אלא אם כן נאמר במפורש אחרת.

2. זיכוי חלף ניכוי

על אף האמור בסעיף 5 לחוק, חברה רוכשת, שהייתה זכאית בהתאם להוראות
הסעיף האמור לקבלת ניכוי בעד רכישת אמצעי שליטה בחברה מזכה, רשאית
לבחור, שחלף קבלת הניכוי, החל משנת מס מסוימת, היא תהיה זכאית לקבל
זיכוי ממס, בגובה הניכוי אשר היה אמור להיות מנוכה לפי הוראות סעיף 5
באותה שנת מס(בתקנה זו – הניכוי), כשהוא מוכפל בשיעור המזכה, ובלבד
שהחברה הרוכשת תהיה זכאית לקבלת הזיכוי רק אם במהלך כל שנת המס
הייתה חברה כשירה זכאית. לענין זה –

"השיעור המזכה" – אחת מאלה, לפי העניין –

(1) אם הניכוי היה אמור להיות מנוכה כנגד הכנסה טכנולוגית

כאמור בסעיף 51(א) לחוק לעידוד השקעות הון – שיעור של 12%;

(2) אם הניכוי היה אמור להיות מנוכה כנגד הכנסה טכנולוגית

כאמור בסעיף 51(ב) לחוק לעידוד השקעות הון – שיעור של 7.5%;

(3) אם הניכוי היה אמור להיות מנוכה כנגד הכנסה טכנולוגית

כאמור בסעיף 51(ג) לחוק לעידוד השקעות הון – שיעור של 6%.

¹ ס"ח התשפ"ג, עמ' 564; ס"ח התשפ"ו, עמ' 386.
² ס"ח התשפ"ו, עמ' 377.

- אי קיום תנאי 3. לא התקיים תנאי שבסעיף 5(ג)(4), (ד)(6) או (ד)(7) לחוק, יחולו הוראות סעיף 5(ו) לחוק בשינויים המחוייבים.
- חישוב רווח ההון 4. בחישוב רווח ההון במכירת מניות החברה המזכה בידי החברה הרוכשת שניתן לה זיכוי לפי תקנות אלה, יופחת המחיר המקורי שלהן בכל הסכום שניכוי היה מותר לפי הוראות סעיף 5 לחוק, אילו היה מותר לחברה הרוכשת ניכוי לפי סעיף 5 לחוק.
- אי התרת ניכוי או הפחתה אחרים 5. הוראות סעיף 5(ט) יחולו, בשינויים המחוייבים, לעניין חברה רוכשת שניתן לה זיכוי לפי תקנות אלה.
- קבלת הזיכוי כמענק 6. (א) חברה רוכשת שזכאית לקבל זיכוי ממס לפי תקנה 2 ולא עשתה שימוש בזיכוי לגבי שנות המס המסתיימות בשנה השלישית לאחר שנת השגת השליטה, זכאית לקבל את סכומי הזיכוי שטרם נעשה בהם שימוש עד תום השנה השלישית האמורה, ובכלל זאת סכומי זיכוי שצפוי שתוכל לעשות בהם שימוש בשנות מס מאוחרות יותר, כזיכוי באותה שנת מס או כתשלום במקום כזיכוי ממס (בחוק זה – מענק רכישה).
- (ב) לשם קבלת מענק רכישה כאמור בתקנת משנה (א) תגיש החברה הרוכשת הודעה למנהל, בטופס שיקבע, במהלך השנה הרביעית לאחר שנת השגת השליטה.
- (ג) הגישה חברה רוכשת הודעה כאמור בתקנת משנה (ב), ישולם לה מענק רכישה בתוך 90 ימים מיום הגשת ההודעה (להלן – מועד התשלום), ובלבד ש –
- (1) החברה הרוכשת הגישה דוח לפי סעיף 131 לשנת השגת השליטה ולשלוש שנות המס שלאחריה;
- אם הייתה החברה הרוכשת חייבת בהגשת דוח לפי סעיף 131 או 135 לפקודה, והמועד האחרון להגשת דוח כאמור היה קודם למועד התשלום, והדוח האמור לא הוגש עד למועד התשלום, רשאי המנהל לעכב את תשלום מענק הרכישה לתקופה שלא תעלה על 90 ימים מיום שיוגשו הדוחות האמורים.
- (ד) מענק רכישה ישולם לחברה הרוכשת באמצעות רשות המסים בישראל על ידי זיכוי חשבון הבנק שלה שעליו הודיעה בהודעה לפי תקנת משנה (ב).
- (ה) ביקש המנהל מהחברה הרוכשת פרטים או מסמכים נוספים הנדרשים לו לשם תשלום המענק, לא יובא במניין התקופה למתן התשלום כאמור בתקנת משנה (ג) פרק הזמן שבו החברה לא מסרה למנהל את הפרטים או המסמכים כאמור.

(ו) חברה רוכשת רשאית להודיע למנהל, כי ברצונה לוותר על זכותה לניצול הזיכוי כנגד חבות מס הכנסה, וחלף זאת לקבל את מלוא סכום הזיכוי כמענק רכישה בדרך ובמועדים כאמור בתקנה זו; הגישה חברה רוכשת הודעה כאמור, לא תהיה רשאית לחזור בה ממנה.

(ז) זכאות למענק רכישה כאמור בתקנת משנה (א) מותנית בכך שגם בשנת המס שבה שולם לחברה הרוכשת המענק, וגם בשנות המס שלאחריה בתקופת ההפחתה התקיימו התנאים המנויים בסעיפים 5(ג), (ד), (ד) ו-(ד) (7) לחוק.

תחולה 7. תקנות אלה יחולו לעניין ניכוי שהיה אמור להיות מותר בשנת 2026 ואילך לפי הוראות סעיף 5 לחוק, לרבות אם סכום הרכישה הנקי שולם בשנת מס מוקדמת יותר, ובלבד שרכישת החברה המזכה נעשתה בשנת המס 2026 או בשנת מס שלפניה.

ב _____ התש _____ (ב _____ 20 _____)
[תאריך עברי] [תאריך לועזי]
(חמ _____ 3-)

_____ [חתימה]

בצלאל סמוטריץ'
שר האוצר

ד ב ר י ה ס ב ר

חלק כללי

סעיף 5 לחוק לעידוד תעשייה עתירת ידע (הוראת שעה), התשפ"ג-2023 (להלן – החוק), מעגן הטבת מס ייחודית שעניינה התרת ניכוי בשל השקעה מזכה ברכישת אמצעי שליטה בחברה טכנולוגית ("חברה מזכה"). כפי שפורט בדברי ההסבר להצעת החוק, הסעיף מאפשר התרת השקעה במניות כהוצאה לצורכי מס, לחברה טכנולוגית אשר רוכשת שליטה בחברה טכנולוגית אחרת - זרה או מקומית. ככלל, לפי דיני המס, השקעה במניות אינה ניתנת לניכוי, ותבוא לידי ביטוי לצורכי מס רק בעת מכירת המניות, בדרך של הקטנת רווח ההון שעליו משולם מס. על פי סעיף 5 האמור, בשונה מהכלל הרגיל, ברכישה העומדת בתנאים המפורטים בסעיף, יהיה ניתן לנכות את עלות הרכישה בשיעורים שנתיים שווים, במשך 5 שנות מס לאחר השגת השליטה, כנגד הכנסתה הטכנולוגית של החברה הרוכשת. מאחר שתיקון זה מאפשר הטבת מס בהיקף משמעותי למספר לא גדול של עסקאות, נקבע בסעיף כי ההטבה מותנית בכמה תנאים, שמגדילים את הסיכוי לכך שתקבל תועלת משקית המצדיקה את מתן ההטבה. ההסדר שבסעיף נועד ליצור תנאים שיתמרצו את הצמחתן וביסוסן של חברות עתירות ידע גדולות במשק.

עם זאת, מאז חקיקת החוק חלו תמורות משמעותיות בכללי המס הבין-לאומיים. אימוץ כללי ה-Pillar 2 של ה-OECD, ובפרט מנגנון ה-GloBE המבקש להחיל מס חברות מינימלי גלובלי, יצר מעבר לעידוד תועלות משקיות באמצעות תמריצים מבוססי הוצאות והשקעה. מאחר שתמריץ הרכישה בסעיף 5 בחוק ניתן בדרך של ניכוי לצורכי מס אשר מפחית את בסיס המס, הוא עלול להפחית את שיעור המס האפקטיבי (ETR) של הקבוצה הרב-לאומית בישראל, כך שהטבת המס הישראלית פחות אפקטיבית כתמריץ כלכלי שהמחוקק הישראלי ביקש להעניק.

כמענה למציאות זו, ובמסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת התקציב 2026), התשפ"ו-2026, נחקק סעיף 11 לחוק לעידוד ולתמרוץ מחקר ופיתוח, התשפ"ו-2026 (להלן – חוק חלו"ם). סעיף זה, תיקן את החוק והעניק לשר האוצר סמכות להתקין תקנות הממירות את הטבת הניכוי בזיכוי ממס שייחשב כ"זיכוי כשיר" (Qualified Refundable Tax Credit - QRTC). בהתאם להוראות הסעיף, הזיכוי שיינתן יטופל כהכנסה לצרכי חישוב חבות המס של החברה בישראל.

התקנות המוצעות מממשות את ההסמכה האמורה וקובעות מנגנון בחירה המאפשר לחברה רוכשת להמיר את הניכוי המותר לפי סעיף 5 לחוק בזיכוי ממס. גובה הזיכוי מחושב באמצעות הכפלת הניכוי שהיה אמור להתקבל לפי סעיף 5 לחוק ב"שיעור המזכה", המשקף את שיעורי המס הסטטוטוריים המופחתים החלים על הכנסה טכנולוגית. הזיכוי ניתן לניצול כנגד חבות המס, ואילו יתרת זיכוי שלא נוצלה בתוך שלוש שנים ממועד ביצוע הרכישה תוענק לחברה כמענק כספי בשנה הרביעית כמענק רכישה. ההוראות המוצעות מבטיחות שווי ערך כלכלי דומה בין הזיכוי ממס ובין הניכוי לפי סעיף 5. עם זאת, יצוין כי בכדי לעמוד בכללי ה-OECD, המנגנון מאפשר גם לחברות המצויות בהפסדים ליהנות מההטבה, וכן מקדים את קבלת ההטבה; בעוד שבמסלול הניכוי המקורי החלק החמישי של ההטבה ניתן רק בשנה החמישית, הרי שבמסלול זה כל יתרת הזיכוי, לרבות זו המשויכת לשנה החמישית, ניתנת לפדיון כמענק כבר בתום השנה הרביעית ממועד הרכישה. כל זאת, כפי שמפורט בדברי ההסבר לתקנות הספציפיות.

לתקנה 1

תקנה זו קובעת את התשתית המושגית ליישום המנגנון. הגדרת המונחים "חברה כשירה" ו"קבוצה זכאית" נעשית באמצעות הפניה ישירה להגדרות המהותיות בחוק חלו"ם, וזאת כדי להבטיח סנכרון מלא בין הטבות המס השונות הניתנות לקבוצות רב-לאומיות. בהתאם לכך, האפשרות לבחור במנגנון של זיכוי בהתאם לתקנות תינתן רק לחברות שהן חלק מקבוצה זכאית, כפי שזו מוגדרת בחוק חלו"ם, בהתבסס על ההכנסה המועדפת של הקבוצה ומספר העובדים.

לתקנה 2

תקנה זו מהווה את המנגנון האופרטיבי להמרת ההטבה לזיכוי. מוצע לקבוע כי כל ההוראות המהותיות והפרוצדורליות הקיימות בסעיף 5 לחוק לעניין חישוב גובה הניכוי – לרבות תקרות סכומי הרכישה, פריסת הניכוי ושאר ההוראות – ימשיכו לחול בבסיס החישוב. התוצאה הסכומית שמתקבלת בהתאם לסעיף 5 לחוק תוכפל ב"שיעור המזכה", המשקף את שיעורי המס הסטטוטוריים המופחתים החלים על הכנסה טכנולוגית (12%, 7.5% או 6% בהתאם לסיווג החברה לפי סעיף 51כה לחוק לעידוד השקעות הון). הסכום שיתקבל הוא הסכום שיינתן כזיכוי ממס לחברה הרוכשת. בכך נשמרת הזהות הכלכלית בין ערך הניכוי שנחסך לבין ערך הזיכוי שניתן.

בכדי להקל על חברות שביצעו רכישה לפי סעיף 5 לחוק בעבר וכבר דרשה ניכוי בשנת מס מסוימת,

מוצע לקבוע שחברה רוכשת שדרשה ניכוי רשאית לבחור לעבור למסלול הזיכוי בכל שנת מס במהלך תקופת ההפחתה; בחירה זו תהא בלתי חוזרת ולא תותר חזרה למסלול הניכוי.

לתקנה 3

תקנה זו מבהירה כי המרת המסלול מניכוי לזיכוי אינה גורעת מחובות הדיווח והעמידה בתנאים המהותיים. מוצע להבהיר בפירוש כי הפרת התנאים המפורטים בסעיף 5 לחוק (כגון אי-החזקה בנכס הלא מוחשי המוטב לתקופה הנדרשת) תוביל להחלת הוראות סעיף 5(ו) לחוק, היינו – אי מתן הזיכוי באותה שנת מס שבה לא התקיים התנאי שבסעיפים 5(ד)(4) או 5(ד)(6), או ביטול ההטבה, בתוספת ריבית והפרשי הצמדה כמתחייב, אם לא התקיים התנאי שבסעיף 5(ד)(7).

לתקנה 4

מדובר בהוראה המבהירה את הממשק בין הזיכוי לבין רווח ההון בעתיד. כדי למנוע כפל הטבה, מובהר כי בעת מכירת המניות, יופחת מהמחיר המקורי שלהן מלוא סכום הניכוי התיאורטי שהיה מותר לפי סעיף 5 לחוק. הבהרה זו נדרשת כדי לוודא שההטבה הניתנת בקבלת הזיכוי שקולה לקבלת הניכוי המקורי.

לתקנה 5

הוראה זו מבהירה כי המרת ההטבה לזיכוי לא נועדה לשנות את הוראות החוק שאינן מאפשרות לחברה לדרוש הטבות מס מקבילות בשל אותה השקעה. מוצע להחיל את סעיף 5(ט) לחוק, המונע ניכוי או הפחתה של סכומים שהוציאה החברה הרוכשת בעד רכישת נכסים שהיו בבעלות החברה המזכה, או של סכומים שהוציאה לתשלום תמלוגים או דמי שכירות בעד קבלת זכות שימוש בנכס כאמור. כמו כן, מוחלות הוראות הסעיף הקובעות הוראות לעניין חישוב רווח ההון או השבח במכירת נכסים כאמור.

לתקנה 6

תקנה זו מסדירה את זכות הפדיון של הזיכוי כמענק (Refundability). מוצע לאמץ מנגנון דומה לזה הקבוע בחוק חלו"ם, ובכך ליצור אחידות. בהתאם לאמור חברה תוכל להגיש הודעה למנהל במהלך השנה הרביעית שלאחר שנת הרכישה ולקבל את יתרת הזיכוי שלא נוצלה כתשלום מזומן בתוך 90 ימים. בנוסף, לחברות רווחיות ניתנת האפשרות לקבל את יתרת הזיכוי שלא נוצלה כזיכוי כנגד מס הכנסה באותה שנת מס. תקנת משנה (ו) מעניקה גמישות נוספת המאפשרת לחברה לוותר מראש על האפשרות לקזז את הזיכוי כנגד חבות מס ולבחור במסלול המענק בלבד, דבר אשר יכול להקל על התכנון התזרימי של קבוצות בין-לאומיות מסוימות.

מובהר כי סכום הזיכוי או הסכום הכספי שישולם כמענק בשנה הרביעית יכלול גם את סכומי הזיכוי אשר היו צפויים להינתן בשנות מס מאוחרות יותר לשנת המס הרביעית. בכלל זה, המענק יקיף הן את רכיב הזיכוי המשויד לשנה החמישית (בהתאם למנגנון הפריסה שבחוק), והן סכומי זיכוי שמועד נתינתם נדחה לשנים מאוחרות יותר (לדוגמה, במקרים בהם הופר תנאי מהותי בשנה מסוימת אחת בלבד באופן שהשעה את הזכאות לזיכוי באותה שנה בלבד). עם זאת, לצד הקדמת ההטבה, נשמר מנגנון הבקרה המהותי. לצד זאת, בתקנת משנה (ז) מוצע לקבוע כי הזכאות לקבלת המענק אינה חלוטה במועד התשלום, אלא מותנית בהמשך קיומם של התנאים המהותיים שנקבעו בחוק לאורך כל התקופה הרלוונטית. לפיכך, נקבע כי הזכאות למענק מותנית בכך שגם בשנת המס שבה שולם לחברה הרוכשת המענק, וגם בשנות המס שלאחריה עד תום תקופת ההפחתה, התקיימו התנאים המנויים בסעיפים 5(ג)(4), 5(ד)(6) ו-5(ד)(7) לחוק. לא התקיימו התנאים כאמור, החברה תידרש להשיב את סכום המענק שקיבלה, בתוספת הפרשי הצמדה

וריבית כאמור בסעיף ההסמכה.

לתקנה 7

מוצע לקבוע כי התקנות יחולו על ניכויים המשוייכים לשנת המס 2026 ואילך. יובהר כי התקנות חלות על רכישות שבוצעו בשנת 2026 או לפניה, ככל שנתרו בגינן "יתרות ניכוי" שהיו אמורות להידרש בדוחות לשנת 2026 ואילך לפי פריסת חמש השנים המקורית. מובהר כי ספירת 4 השנים עד לקבלת הזיכוי במזומן תחל בשנת השגת השליטה, גם אם שנה זו הייתה לפני פרסום התקנות.